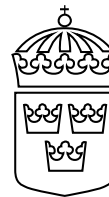

Regeringens proposition

2022/23:117

Sekretess hos Domstolsverket för enskildas kontaktuppgifter

Prop.
2022/23:117

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 4 maj 2023

Ulf Kristersson

Gunnar Strömmer
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås nya bestämmelser om sekretess hos Domstolsverket. Bestämmelserna syftar till att möjliggöra en fortsatt digital hantering av utbetalningar av ersättning till enskilda för deras inställelse i domstol och att säkerställa sekretesskyddet för enskildas kontaktuppgifter hos Domstolsverket.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2023.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Sekretess hos Domstolsverket för enskildas kontaktuppgifter	5
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	7
6	Konsekvenser	8
7	Författningskommentar	9
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Sekretess hos Domstolsverket för uppgifter om enskilda i brottmål.....	10
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	11
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	12
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	13
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 maj 2023	14

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2022/23:117

Regeringens förslag:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas två nya paragrafer, 35 kap. 12 b och 12 c §§, och närmast före 35 kap. 12 b och 12 c §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 kap.

Sekretessbrytande bestämmelse

12 b §

Sekretessen enligt 12 och 12 a §§ hindrar inte att en domstol lämnar en uppgift till Domstolsverket, om uppgiften behövs för att genomföra en utbetalning av ersättning för någons inställelse i domstol.

Överföring av sekretess

12 c §

Om Domstolsverket får en uppgift som är sekretessreglerad i 12 eller 12 a § från en domstol, blir sekretessbestämmelsen tillämplig på uppgiften även hos Domstolsverket.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2023.

Domstolsverket har i en promemoria lämnat förslag till nya sekretessregler för kontaktuppgifter till enskilda hos Domstolsverket (Ju2023/00395). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (Ju2023/00395). I denna proposition behandlas promemorians lagförslag.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 5 april 2023 att inhämta Lagrådets yttrande över ett lagförslag som överensstämmer med lagförslaget i denna proposition. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

4 Sekretess hos Domstolsverket för enskildas kontaktuppgifter

Regeringens förslag: Sekretess ska inte hindra att en domstol lämnar en uppgift till Domstolsverket, om uppgiften behövs för att genomföra en utbetalning av ersättning för någons inställelse i domstol. Uppgifterna ska omfattas av sekretess även hos Domstolsverket.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslagen. *Kammarrätten i Stockholm* och *Malmö tingsrätt* för fram vissa mindre, språkliga synpunkter.

Skälen för regeringens förslag

Domstolsverkets hantering av utbetalningar av ersättning till enskilda

Målsägande, vittnen och andra enskilda som medverkar i ett brottmål i domstol har rätt till ersättning för sin inställelse (se t.ex. 36 kap. 24 §, 37 kap. 3 § och 40 kap. 17 § rättegångsbalken). När en domstol beslutat om ersättning till någon lägger domstolen in uppgifter om personen i Domstolsverkets it-system *Kostnader i mål (KIM)*. Detta innebär i praktiken att uppgifter om bl.a. namn, personnummer och adress överförs till Domstolsverket. Domstolsverket förmedlar sedan ersättningen till den bank som sköter utbetalningen till den enskilde.

När en uppgift omfattas av sekretess läggs uppgiften inte in i Domstolsverkets it-system. Så är exempelvis fallet för uppgifter om enskilda som är sekretessbelagda enligt 35 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL. Visst stöd för domstolarna att bryta sekretessen och överlämna sekretesskyddade uppgifter till Domstolsverket finns i 10 kap. 2 § OSL. Den bestämmelsen ska dock tillämpas restriktivt och avsikten är inte att myndigheten av rena

Prop. 2022/23:117 effektivitetsskäl ska kunna bryta sekretessen (se prop. 1979/80:2 Del A s. 465 och 494). Domstolsverket har gjort bedömningen att bestämmelsen inte utgör ett tillräckligt stöd för domstolarna att kontinuerligt lämna sekretessbelagda uppgifter till Domstolsverket för utbetalningar av ersättning. När en uppgift omfattas av sekretess betalas ersättningen i stället ut genom att Domstolsverket laddar ett kontantkort med den beslutade ersättningen som domstolen sedan skickar till den enskilde. I dag administrerar Domstolsverket ett par hundra manuella utbetalningar per år.

Den 1 oktober 2023 träder nya sekretessregler i kraft som innebär stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda i brottmål (35 kap. 12 a § OSL). Enligt den nya bestämmelsen ska sekretess bl.a. gälla för uppgifter om den enskildes bostadsadress, telefonnummer och personnummer. Syftet med bestämmelsen är att öka tryggheten för målsägande, vittnen och andra förhörspersoner som deltar i en rättsprocess om brott och minska risken för otillbörlig påverkan (prop. 2021/22:186, bet. 2021/22:JuU:46 och 2022/23:JuU7, rskr. 2021/22:454 och 2022/23:133).

När den nya sekretessbestämmelsen träder i kraft innebär det att ett stort antal kontaktuppgifter som tidigare öppet kunnat föras över till Domstolsverket för digital hantering i stället kommer att vara belagda med sekretess. Domstolsverket uppskattar att de manuella utbetalningarna efter ikraftträdandet kommer att öka med uppskattningsvis 25 000 per år. En sådan omfattande manuell hantering kommer att vara både kostnadsdrivande och tidskrävande för såväl domstolarna som Domstolsverket. Den innebär även nackdelar för den enskilde som i stället för att få ersättningen utbetald till ett bankkonto måste invänta en leverans av ett kontantkort som sedan behöver lösas in.

En sekretessbrytande bestämmelse är nödvändig för att Domstolsverket ska kunna administrera utbetalningar av ersättning till enskilda

Det är angeläget att Domstolsverket kan fortsätta administrera utbetalningar av ersättning till enskilda för domstolarnas räkning. Det är också nödvändigt att utbetalningarna kan hanteras digitalt med hänsyn till den mängd utbetalningar det är fråga om och de nackdelar en manuell hantering för med sig för såväl enskilda som domstolarna och Domstolsverket.

Sekretess gäller som huvudregel inte bara i förhållande till enskilda, utan också mellan myndigheter, och i viss utsträckning även inom en myndighet (8 kap. 1 och 2 §§ OSL). Regeringen delar Domstolsverkets bedömning att det saknas stöd för domstolar att kontinuerligt lämna sekretessbelagda uppgifter till Domstolsverket i syfte att administrera utbetalningar av ersättning till enskilda. För att möjliggöra en fortsatt digital hantering av utbetalningarna behövs därför en sekretessbrytande bestämmelse som innebär att domstolar ska kunna lämna sekretessreglerade kontaktuppgifter till Domstolsverket. Bestämmelsens tillämpningsområde bör avgränsas till uppgifter som omfattas av sekretess enligt 35 kap. 12 och 12 a §§ OSL och som behövs för att genomföra en utbetalning av ersättning för någons inställelse i domstol.

En grundläggande princip i OSL är att sekretess som huvudregel inte följer med en uppgift när den lämnas till en annan myndighet (se t.ex. prop. 1979/80:2 Del A s. 75–77). Om en sekretessreglerad uppgift lämnas från en myndighet till en annan gäller sekretess hos den mottagande myndigheten endast om sekretess följer av en annan primär sekretessbestämmelse, som är tillämplig hos den mottagande myndigheten, eller av en bestämmelse om överföring av sekretess.

Det finns inte någon sekretessbestämmelse som är tillämplig på kontaktuppgifter till enskilda hos Domstolsverket. Om sådana uppgifter lämnas över till Domstolsverket blir de därför offentliga. För att säkerställa skyddet för enskilda är det enligt regeringens mening nödvändigt att de kontaktuppgifter som omfattas av sekretess i domstol inte blir offentliga när de förs över till Domstolsverket. I annat fall skulle sekretesskyddet för kontaktuppgifterna i praktiken bli verkningslöst. När det gäller den avvägning mellan sekretessintresset och insynsintresset som alltid ska göras när införande av sekretess övervägs, bör det framhållas att kontaktuppgifter till enskilda inte bedöms ha någon nämnvärd betydelse för allmänhetens möjligheter till insyn i Domstolsverkets verksamhet. Regeringen anser därför att en ny bestämmelse om överföring av sekretess bör införas.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 oktober 2023.

Regeringens bedömning: Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte särskilt i frågan.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: För att Domstolsverket ska kunna fortsätta administrera utbetalningar av ersättning till enskilda är det angeläget att bestämmelserna träder i kraft samtidigt som den nya regleringen om stärkt sekretess i domstol för kontaktuppgifter till enskilda (35 kap. 12 a § OSL). Bestämmelserna bör mot denna bakgrund träda i kraft den 1 oktober 2023.

Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

Regeringens bedömning: De föreslagna sekretessbestämmelserna möjliggör en fortsatt digital hantering av utbetalningar av ersättning till enskilda i domstol. Bestämmelserna innebär också en i viss mån ökad digital hantering jämfört med vad som sker i dag. Den digitala hanteringen bedöms medföra en förenkling för enskilda och effektivitetsvinster för domstolarna och Domstolsverket.

Förslagen förväntas inte leda till några ökade kostnader för det allmänna.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga invändningar mot Domstolsverkets bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: De föreslagna sekretessbestämmelserna möjliggör en fortsatt digital hantering av utbetalningar av ersättning till enskilda i domstol. Om bestämmelserna inte införs medför det betydande konsekvenser för domstolarna och Domstolsverket eftersom en stor mängd utbetalningar då kommer att behöva hanteras manuellt. En sådan hantering bedöms bli både kostnadsdrivande och tidskrävande. Den bedöms även innebära nackdelar för enskilda som i större utsträckning måste hantera kontantkort i stället för att få ersättningen direkt till ett bankkonto.

Bestämmelserna innebär nya regler för Domstolsverket att förhålla sig till. Det kan komma att kräva viss förberedelse i form av utbildning och framtagande av nya rutiner. Samtidigt har Domstolsverket redan i dag utarbetade rutiner för hantering av utbetalningar till enskilda, vilka i stor utsträckning bör kunna användas även i fortsättningen. Bestämmelserna innebär i viss mån även effektivitetsvinster för domstolarna och Domstolsverket eftersom de möjliggör en digital hantering av utbetalningar som i dag hanteras manuellt. Förslagen förväntas sammantaget inte leda till några ökade kostnader eller besparingar för domstolarna eller Domstolsverket. Förslagen förväntas inte heller i övrigt leda till några ökade kostnader för det allmänna.

Förslagen säkerställer sekretesskyddet för enskilda som deltar i en rättsprocess om brott. Ett stärkt skydd för enskilda förväntas medföra att fler personer väljer att samarbeta med de rättsvårdande myndigheterna och vågar vittna om brott. Förslagen förväntas därmed bidra till att fler enskilda brott utreds och att fler personer lagförs för brott. Detta förväntas också, i någon mån, bidra till att färre brott begås.

Förslagen bedöms inte ha någon jämställdhetspolitisk betydelse och bedöms inte heller påverka möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

35 kap.

Sekretessbrytande bestämmelse

12 b § Sekretessen enligt 12 och 12 a §§ hindrar inte att en domstol lämnar en uppgift till Domstolsverket, om uppgiften behövs för att genomföra en utbetalning av ersättning för någons inställelse i domstol.

Paragrafen, som är ny, innehåller en sekretessbrytande bestämmelse. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Bestämmelsen ger domstolarna möjlighet att lämna kontaktuppgifter till Domstolsverket, om uppgifterna behövs för att Domstolsverket ska kunna genomföra en utbetalning av ersättning till någon för dennes inställelse i domstol. Det kan exempelvis handla om uppgifter om enskildas bostadsadress eller personnummer.

Överföring av sekretess

12 c § Om Domstolsverket får en uppgift som är sekretessreglerad i 12 eller 12 a § från en domstol, blir sekretessbestämmelsen tillämplig på uppgiften även hos Domstolsverket.

Paragrafen, som är ny, innehåller en reglering om överföring av sekretess till Domstolsverket. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Paragrafen innebär att om Domstolsverket får en uppgift som är sekretessreglerad i någon av 12 eller 12 a § från en domstol så blir sekretessbestämmelsen i 12 eller 12 a § tillämplig på uppgiften också hos Domstolsverket.

Sammanfattning av promemorian Sekretess hos Domstolsverket för uppgifter om enskilda i brottmål

I promemorian föreslås att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) införs en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör för domstolar att lämna sekretessbelagda kontaktuppgifter till Domstolsverket, om uppgifterna behövs för att verkställa utbetalning av ersättning till enskilda. Vidare föreslås att det införs en bestämmelse om överföring av sekretess som innebär att uppgifterna ska omfattas av sekretess även hos Domstolsverket.

Förslagen syftar till att möjliggöra en fortsatt kostnadseffektiv hantering av ersättningar till i huvudsak vittnen och målsäganden för deras inställelse i domstol.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2023.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas två nya paragrafer, 35 kap. 12 b § och 35 kap. 12 c §, och närmast före 35 kap. 12 b § och 35 kap. 12 c § nya rubriker med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 kap.

Sekretessbrytande bestämmelse

12 b §

Sekretessen enligt 12 § och 12 a § hindrar inte att en uppgift lämnas till Domstolsverket om uppgiften behövs för att verkställa utbetalning av ersättning till enskilda.

Överföring av sekretess

12 c §

Får Domstolsverket en uppgift som är sekretessreglerad i 12 § och 12 a § från en domstol blir 12 § och 12 a § tillämplig även hos Domstolsverket.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2023.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över promemorian lämnats av Göta hovrätt, Justitiekanslern, Kammarrätten i Stockholm, Malmö tingsrätt och Solna tingsrätt. Riksdagens ombudsmän (JO) har avstått från att yttra sig.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2023-04-24

Närvarande: F.d. justitieråden Marianne Eliason och Martin Borgeke samt justitierådet Eric M. Runesson

Sekretess hos Domstolsverket för enskildas kontaktuppgifter

Enligt en lagrådsremiss den 5 april 2023 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Jenny Fryxell.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 maj 2023

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Svantesson, Ankarberg Johansson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Roswall, Forssmed, Slottnér, M Persson, Wykman, Malmer Stenergård, Kullgren, Liljestrand, Bohlin, Carlson

Föredragande: statsrådet Strömmer

Regeringen beslutar proposition Sekretess hos Domstolsverket för enskildas kontaktuppgifter